

نیم قرن دوم امارات متحده عربی: پیشروی به کجا

به قلم دیوید پولاک (/fa/experts/dywyd-pwllak-0/)

۲۸ دسامبر ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/uaes-second-half-century-building-forward-what

العربية (/ar/policy-analysis/m-ahtfal-alathad-baldhkry-al-50-ltasysh-ma-aldhy-ttll-alyh-alamarat-fy-nsf-qlqrn/))

Also published in QPosts

درباره نویسنده

دیوید پولاک (/fa/experts/dywyd-pwllak-0/)

دیوید پولاک هموند برنستاین و مدیر «پروژه فکر» در انستیتو واشنگتن است. وی در گذشته به عنوان مشاور ارشد وزارت خارجه ایالات متحده در بخش خاورمیانه بزرگ با تمرکز بر حقوق زنان و به عنوان کارشناس منطقه‌ای «ستاد برنامه‌ریزی سیاسی» وزیر خارجه فعالیت داشته است.

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

امارات متحده عربی در موقعیت خوبی قرار دارد تا پیشرفت‌هایی را که در زمینه‌های مختلف به دست آورده از ایجاد تعادل در روابط با قدرت‌های رقیب منطقه‌ای و جهانی تا ایجاد تنوع در اقتصاد خود و رسیدگی به نگرانی‌های دیرینه محیط زیستی تداوم بخشد.

به مناسبت فرارسیدن پنجاهمین سالگرد استقلال امارات متحده عربی نگاهی اجمالی و توامان به گذشته و آینده موجب شادی و همچنین تامل می‌شود. با توجه به انتظار و توقع اندکی که در ابتدا از امارات متحده عربی می‌رفت و همچنین با در نظر گرفتن منطقه جغرافیایی دشواری که در آن واقع شده پیشرفت امارات در نیم قرن اخیر چشمگیر است. در زمان استقلال آن کشور اگر خارجی‌ها می‌پرسیدند که آیا هفت امیرنشین آن اصلاً خواهند توانست اتحاد داشته باشند چه رسد به این که به یک کشور کاملاً منسجم تبدیل شوند کسی بر آنان خرده نمی‌گرفت. به علاوه روز استقلال بی‌درنگ با اشغال سه جزیره استراتژیک -ابوموسی تنب بزرگ و تنب کوچک- از سوی ایران تیره و تار شد. جزایری که این کشور عرب تازه استقلال یافته مدعی آنها بود. آن زمان دو سال به اولین جهش عظیم قیمت جهانی نفت در خلال جنگ اعراب و اسرائیل در اکتبر ۱۹۷۳ مانده بود و اقتصاد امارات متحده عربی هنوز در حالت خفته به سر می‌برد.

دهه‌های بعدی شاهد توالی پیوسته چالش‌های بزرگ دیگر بود. در حوزه امنیت و سیاست خارجی منطقه شاهد انقلاب «اسلامی» ۱۹۷۹ در ایران جنگ ایران و عراق در طول دهه ۱۹۸۰ اشغال کویت در همسایگی امارات توسط صدام حسین در سال ۱۹۹۰ شبح تروریسم جهانی قبل و بعد از ۱۱ سپتامبر و ظهور داعش و مداخله مستمر ایران در امور همسایگان عرب خود بوده است. در حوزه مناسبات داخلی اعراب قیام‌ها و جنگ‌های داخلی کل دهه گذشته که اغلب با اخوان المسلمین یا جنبش‌های همفکر آن گره خورده بود منطقه اطراف امارات را به لرزه درآورده است. و از دیدگاه اقتصادی سقوط و صعود مداوم بهای انرژی به معنی وجود تردید مداوم و تنظیم‌ها و تطبیق‌های فوری بوده است.

با این وجود امارات متحده عربی نه تنها جان سالم به در برده بلکه در این دوره پرتلاطم خاورمیانه شکوفا هم شده است. امارات تا حد زیادی موفق شد از درگیری مستقیم در مناقشات عمده منطقه پرهیز کند. آرامش داخلی خود را حفظ کرد و می‌شود گفت که یگانه

کشور در میان کشورهای عرب گرفتار به «نفرین نفت» است که اقتصادش را از نظر ساختاری متنوع کرده و مجموعه‌ای از سرمایه‌ها و فعالیت‌های در سطح جهانی را در بخش‌های غیرمرتبط با انرژی از جمله در بخش تجارت حمل‌ونقل و لجستیک امور مالی گردشگری فناوری و زمینه‌های دیگر به اقتصاد خود اضافه کرده است.

در سال‌های اخیر امارات متحده عربی با افزایش مداخله‌های نظامی خود در منطقه تا حدودی از این مسیر منحرف شد و برای مدتی لقب محبوب آمریکایی یعنی «اسپارتای کوچک» را به خود اختصاص داد در مقیاسی کوچک اما از نظر سیاسی نمادین در مأموریت نظامی (و بدسرنوشت) آمریکا در افغانستان شرکت کرد و نیروهای مسلح‌اش از دوردست‌های لیبی تا یمن در نزدیکی خانه خود را به آب و آتش زدند.

با این حال امارات متحده عربی اخیرا و داوطلبانه چنین تلاش‌هایی را رها کرده و در عوض تصمیم گرفته تا سیاست خارجی‌اش را در جهتی کاملا متضاد متمرکز سازد: عامل صلح و آشتی در منطقه شود. این کشور حدود یک سال پیش با اسرائیل پیمان صلح ابراهیم را امضا کرد. شایان توجه است که این اقدام موجب تحریک ایران به نزاع نشده است و حتی ممکن است برخی منافع عملی برای فلسطینیان نیز به همراه داشته باشد.

سال گذشته امارات متحده عربی در اقدامی به همان میزان اهمیت به شکلی فشرده با بسیاری از رقبای قدیمی منطقه‌ای مانند ایران عراق ترکیه قطر و حتی سوریه تماس برقرار کرده است. چابکی و هشیاری این چرخش‌های حسابگرانه قابل توجه است و چشم‌انداز موفقیت در به سرانجام رساندن تماس‌ها با تمامی این جریان‌های مخالف با آن که تضمین شده نیست اما منطقا نویدبخش به نظر می‌رسد.

اما در نیم قرن آینده از اینجا به کجا باید رفت مسلمانان می‌گویند محمد آخرین پیامبر بود بنابراین باید در تلاش برای پیش‌بینی آینده بلندمدت فروتن بود - آن هم برای منطقه متلاطم زادبوم آن پیامبر! پس اجازه دهید صرفا فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی امارات را در حوزه داخلی و خارجی تحلیل کنیم.

اول امارات متحده عربی در حوزه سیاست خارجی خود باید مناسباتش را با قدرت‌های منطقه‌ای رقیب و حتی متعارض متعادل کند. بارزترین مورد در این زمینه ایران و اسرائیل هستند. این امر برای هر کشوری که نزدیک مرزهای ایران باشد دشوار است اما در عین حال غیرممکن نیست چنان که مورد (مسلمنا ناکامل) آذربایجان نشان می‌دهد. آیا امارات متحده عربی خواهد توانست در طولانی‌مدت به رفع تخاصم میان این دو رقیب سرسخت خارجی کمک کند منافع چنین امری برای کل منطقه و البته تمام جهان عظیم خواهد بود. با این حال در آینده قابل پیش‌بینی این ایجاد تعادل در مناسبات مشکلی است که تنها می‌توان مدیریتش کرد و نمی‌توان انتظار حل و فصل آن را داشت.

در سطح جهانی امارات متحده عربی تلاش خواهد کرد تا در روابط خود با بازیگران پیشرو بین‌المللی تعادل ایجاد کند. در اینجا بارزترین نمونه مربوط به ایالات متحده آمریکا و چین است. اگر از منظر امروز نگاه کنیم به نظر می‌رسد که به احتمال زیاد ایالات متحده آمریکا کماکان متحد مهم امنیتی امارات متحده عربی باقی بماند و چین به تدریج به یک شریک اقتصادی مهم تبدیل شود. نکته مهم اطمینان از این امر است که این دو رابطه قابلیت همزیستی داشته باشند. تقریبا به یقین می‌شود گفت که این مسئله پرسش‌ها و شاید بحران‌هایی را به بار آورد. با این حال در مجموع و چنانکه مقام‌های اماراتی اصرار دارند به نظر می‌رسد که کشورشان می‌تواند روابط جداگانه و به میزان برابر حسنه‌ای را با هر دو طرف آمریکا و چین حفظ کند - البته تا زمانی که الزام‌های امنیتی کاهش‌ناپذیر رعایت شوند.

در نهایت در جبهه داخلی نیز فرصت‌ها و چالش‌های طولانی‌مدت دولایه اند. اول با دور شدن آرام جهان از سوخت‌های فسیلی مسئله مهم تنوع اقتصادی جدی‌تر می‌شود. همان‌طور که ذکر شد امارات متحده عربی در این مسیر به مراتب جلوتر از دیگران است هرچند به تلاش بیشتری نیاز خواهد داشت. نکته مهم در این زمینه دقیقا این است که این یک روند بسیار طولانی است و احتمالا تا کل نیم قرن دوم عمر استقلال امارات طول خواهد کشید. این مسیر طولانی موفقیت را تضمین نمی‌کند اما ناهمواری‌ها را به میزان زیادی بهبود می‌بخشد.

دوم و در ارتباط نزدیک با همین بحث سلسله نگرانی‌های درازمدت زیست محیطی فنی و دیگر مسائل جهانی فراملیتی است از تغییرات آب‌وهوایی تا سلامت عمومی مهاجرت کاربردهای هوش مصنوعی و فراتر از آن در حوزه‌های هنوز ناشناخته. موقعیت عالی امارات متحده عربی در برخی از زمینه‌های فوق و مشارکت بین‌المللی نوظهورش در زمینه‌های دیگر این کشور را از نظر غلبه بر این چالش‌ها در موقعیتی نسبتا خوب قرار می‌دهد.

با این همه پرسش بزرگتر این خواهد بود که آیا امارات متحده عربی در نیم قرن دوم خود اصلا می‌تواند سهمی در حل این مشکلات جهانی خارج از مرزهای ملی خود داشته باشد در اینجا دو واقعیت که اغلب مورد غفلت قرار می‌گیرند به جهت مثبت اشاره دارند.

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

(/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژی و اقتصاد

(/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayyl/) روابط عرب و اسرائیل

(/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzh-y/) خلیج و سیاست حوزه انرژی

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس